Seminarul „Extremismul în Europa” (Sonnenberg – Germania, iunie 2011)

PETRE REPCARU*

Asociația Internațională Sonnenberg (AIS) din Germania a fost constituită după al Doilea Război Mondial, în anul 1948, de către părinții unor tineri din Franța, Olanda şi Germania, care au murit în luptele purtate între țările europene beligerante; părinții acestor tineri au constituit în memoria fiilor lor această asociație, pentru ca, prin activitățile organizate, cei care participă să învețe să nu mai repete ororile războaielor. Organizație cu profund caracter democratic, Asociația Internațională Sonnenberg are scopul de a oferi educatorilor europeni, şi nu numai, posibilitatea de cunoaştere mai bună a problemelor educative pe care le ridică societatea postbelică.

Până în 1990, AIS a fost singura organizație în domeniu, care a oferit şi asigurat, pentru pedagogii din țările est-europene, participarea la manifestări ştiințifice într-o țară din Occident. Legăturile specialiştilor români cu AIS s-au intensificat după decembrie 1989, înregistrându-se mai ales în ultimul deceniu al secolului trecut, un număr din ce în ce mai mare de educatori români la un număr tot mai mare de sesiuni tematice. Astfel, cu finanțare europeană şi totodată din partea statului german, dar mai ales din resursele proprii, adică din taxele de participare la cursuri şi seminarii, responsabilii asociației, precum şi numeroşi voluntari asigură desfăşurarea anuală a zeci de cursuri şi seminarii (ataşăm programul acestora pentru semestrul al II-lea al anului 2011), ce au ca scop realizarea de schimburi culturale şi formarea politică democratică a celor care participă, indiferent de vârstă, sex, pregătire şcolară, convingeri morale, religioase şi politice, din țări membre ale Uniunii Europene sau din alte state europene, africane (nordul Africii), Israel, Liban sau Turcia. Pentru informații suplimentare despre natura, scopul şi obiectivele acestei asociații se poate consulta pagina de internet www.sonnenberg-international.de. Menționăm că în România a fost înființată, la 28 iulie 1999, Fundația „Amicii Sonnenberg în România”.

Sesiunea nr. 14035 (se numără toate seminariile desfăşurate începând din anul înființării AIS) s-a desfăşurat între 1 şi 5 iunie 2011, în fața a 25 participanți din diverse țări membre ale UE, printre care şi țara noastră. Au fost prezentate şi discutate 7 referate, după cum urmează:

* Correspondence address to Petre Repcaru: Strada Sălciilor, nr. 12, ap. 3, 820048, județul Tulcea; e-mail: *petre.repcaru@gmail.com*.

„Revista Română de Sociologie”, serie nouă, anul XXIII, nr. 1–2, p. 147–149, Bucureşti, 2012

Primul referat, „Extremismul de dreapta în Germania. Istorie şi situaţie actuală”, a fost prezentat de Wolfgang Kapust, jurnalist/redactor la WDR – Köln. Prezentarea, de o amploare deosebită, a fost structurată astfel: scurt istoric al extremismului de dreapta în Germania; definirea conceptului; atitudini şi păreri extremiste; comportament şi activităţi/fapte extremiste; naţionaliştii autonomi; violenţa în rândul extremiştilor de dreapta, alegeri electorale de diverse feluri şi rezultatele lor; situaţia extremismului de dreapta şi legislaţia germană în materie; aşa-numita „Neue Intelektuelle Rechte” (Noua Dreaptă Intelectuală); Noul populism de dreapta; Internaţionala naţionaliştilor; extremismul de dreapta, manifestat la tineri, în muzică, în modă sau pe internet: „Weltnetz”, „Heimatseiten”; societatea civică contra extremismului de dreapta; programe finanţate de către statul german în sprijinul tinerilor, pentru a ieşi de sub influenţa extremismului de dreapta; dezbateri ce au loc în societatea civilă din Germania privind interzicerea unor activităţi radicale la limită cu cele extremiste. Cazul NPD; actualii musulmani din Germania, numiţi şi „noii evrei ai Germaniei”.

În plus, autorul a difuzat participanţilor broşuri în limba germană, în care erau explicate noţiuni fundamentale, ca: radical de dreapta; extremist de dreapta; populist de dreapta. Broşura, prezentată în limba germană cu titlul *Extremismul de dreapta în Germania – o provocare pentru mass-media şi nu numai*, a trezit un interes major în rândul participanţilor. Autorul a prezentat un grafic în limba germană, înfăţişând dimensiunile extremismului de dreapta în toate fazele sale, începând de la simple păreri naţionaliste, exprimate verbal, până la acţiuni şi fapte concrete cu caracter extremist, interzise şi sancţionate de către legislaţia germană actuală. În prima categorie, autorul încadrează următoarele atitudini, ca fiind nocive şi putând escalada periculos: naţionalismul exagerat; etnocentrismul; darwinismul social; antisemitismul; pronazismul; acceptarea dictaturii de dreapta sub orice formă; inegalitatea între sexe privind accesul la conducerea treburilor statului.

În faza a doua, numită de către autor „comportament extremist de dreapta”, se încadrează: ***a.*** protestele şi acţiunile provocatorii extremiste de dreapta; ***b.*** comportamentele extremiste cu ocazia alegerilor; ***c.*** participarea la manifestări extremiste de dreapta; ***d.*** apartenenţa la grupări extremiste de dreapta organizate; ***e.*** acte de violenţă şi terorism. Într-un grafic sugestiv, autorul a prezentat întreaga gamă de orientări politice de la stânga la dreapta, precum şi poziţia instituţiilor statului german faţă de acestea: ***1.*** extremismul de stânga (activitate ilegală în Germania); ***2.*** radicalismul de stânga (activitate legală, dar monitorizată de către organele de stat); ***3.*** centrul democratic, ce cuprinde partidele şi grupările democratice de centru-stânga, de centru şi de centru-dreapta. Acestea sunt susţinute de către statul german; ***4.*** radicalismul de dreapta (activitate legală în Germania, dar monitorizată de către organele de stat); ***5.*** extremismul de dreapta (activitate ilegală in Germania).

Organele federale şi ale landurilor germane ce monitorizează şi supraveghează dacă activitatea organizaţiilor politice sau ale cetăţenilor ţării este sau nu conformă cu prevederile Constituţiei Germane sunt: Serviciul Federal pentru Apărarea Constituţiei, cu sediul la Köln (respectiv în fiecare land german, în capitala acestuia) şi Tribunalul Federal pentru Apărarea Constituţiei cu sediul în Karlsruhe.

O altă lucrare, *Extremismul de dreapta în Franţa*, a fost susţinută de prof. univ. dr. Stuart Parkes şi F. Mougins. Autorii au prezentat principalele nume de personalităţi şi partide politice, de la Revoluţia Franceză şi până în prezent, punând accent pe partidul naţionalist Frontul Naţional, întemeiat de Jean-Marie Le Pen şi condus începând din 2011 de fiica acestuia, Marine Le Pen, născută în 1968 şi stabilită în zona industrială din nordul Franţei. Ea este supranumită Jeanne D'Arc în versiune modernă.

A treia lucrare, *Extremismul de dreapta în Marea Britanie*, a fost susţinută de Mike Stokes, iar a patra – *Extremismul în Europa de Est*, redactată de prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu, a fost tradusă şi prezentată în plenul seminarului de subsemnatul, fiind primită cu interes de către participanţi.

Al cincilea referat – *Extremismul de dreapta în Republica Cehă*, a fost prezentat de Jan Capek din Padovice, iar al şaselea – *Măsuri de prevenire şi combatere a extremismului de dreapta*, de către Horst Lahmann, funcţionar superior la Ministerul de Interne, Sport şi Apărare a Constituţiei din landul Niedersachsen (Saxonia Inferioară), cu sediul la Hanovra. Acesta din urmă fost un referat foarte interesant, în el fiind analizate şi explicate principii, metode şi mijloace de prevenire şi combatere a extremismului de dreapta, folosite în Germania şi prezentate de pe poziţiile unui înalt funcţionar de stat, cu deosebită experienţă practică în acest domeniu. Autorul a dat exemplul Partidului radical de dreapta (NPD), despre interzicerea căruia a avut loc recent în Germania o dezbatere publică. Tribunalul din Karlsruhe amână încă să se pronunţe cu privire la interzicerea activităţii acestui partid. Autorul referatului a explicat cauza reală a acestei stări de fapt: activitatea în cadrul NPD este atât de bine monitorizată şi supravegheată prin „v-oameni" (informatori) şi prin ofiţeri sub acoperire infiltraţi în acest partid, încât o interzicere a acestuia mai mult ar agrava situaţia decât ar soluţiona-o. Indirect, autorul a adus astfel un elogiu organelor de stat, însărcinate cu apărarea Constituţiei Germaniei.

Şi Horst Lahmann a distribuit mai multe broşuri în limba germană, dintre care o menţionăm pe cea despre combaterea folosirii însemnelor şi simbolurilor interzise prin lege în Germania, de către copii şi adolescenţi. În această broşură se explică pe înţelesul copiilor noţiunea de ordine, de stat liber şi democrat, prezentându-se şi exemple concrete de încălcare a acestor principii, inclusiv sancţionarea lor conform Codului Penal German. Autorul a sugerat ca şi în alte ţări, în cadrul programei de educaţie civică din şcoli, să se explice elevilor aceste noţiuni fundamentale, expuse în broşura mai sus amintită.

În final, sociologul Lutz Heinke, din conducerea AIS, a prezentat concluziile şi evaluarea lucrărilor sesiunii menţionate. Referentul a arătat faptul că în ţările UE există situaţii diferite privind pericolul extremismului de orice natură, iar legislaţia şi instituţiile de stat menite să prevină şi să combată acest pericol diferă de la o ţară la alta. Aceste instituţii se află în stadii diferite de organizare şi perfecţionare. De aici decurge necesitatea armonizării, atât a legislaţiei, cât şi a instituţiilor de stat însărcinate cu prevenirea şi combaterea extremismului de orice natură.